

**Донецька обласна універсальна наукова бібліотека
ім. Н.К. Крупської
Науково-методичний відділ**

Листок-сигнал серії
“Письменники української діаспори”

ІГОР КАЧУРОВСЬКИЙ

(до 85-річчя від дня народження)

Донецьк 2002

В лоно української літератури повертаються десятки першорядних, досі заборонених, чи просто невідомих творців. Серед них Ігор Качуровський – видатний український поет, прозаїк, перекладач, журналіст, вчений. В одному з його віршів звучить вистраждане зізнання:

“Мене колись не брала жодна сила,
І спробує, було, та не здола.
Я – з покоління, що війна скосила,
Із знищеного голодом села,
З народу, здеятованого тричі,
З тих, кому смерть сто раз гляділа в вічі”.

Народився Ігор Васильович Качуровський 1 вересня 1918 року в місті Ніжині на Чернігівщині. Батько майбутнього поета, юрист за фахом, закінчив два факультети Київського університету, посаду мав доволі високу – фінансовий референт Ніжинської округи. Мати закінчила Вищі жіночі курси.

Коли у 30-ті роки на Україні почали репресувати інтелігенцію, Качуровські вимушені були виїхати до Росії і оселилися в Курську. Тут Ігор закінчує десятирічку, вступає до педагогічного інституту й успішно його закінчує у 1941 році.

Обставини склалися так, що під час Другої світової війни родина Качуровських вимушена була виїхати до Австрії. З літа 1945 року Качуровський мешкає разом з батьками в містечку Шпіттал-над-Дравою. В Австрії починає друкуватися. В Зальцбурзі 1946 року він отримав першу свою літературну премію – за українське оповідання.

Двома роками пізніше в Зальцбурзі вийшла його перша поетична збірка “Над світлим джерелом”. В ній було все, що автор пережив і передумав: незабутні спогади юності, друзі, розстріли товаришів, розпач, і в той же час – любов, щастя:

“З гущини рясного верболозу
Я раптово впливу в човні,
Крикнеш ти мені якусь погрозу,
Побажаєш всіх чортів мені.
Будеш ти розгнівана й сувора,
Але в гніві я впізнаю сміх.
...А на дні – вода така прозора –
Я побачу пальці білих ніг”.

Зазнавши горя, злиднів, ковтнувши смертельного страху, людина схиляється все-таки “над світлим джерелом” – над джерелом краси, праці, добродієства, любові. Такий підсумок поетичного дебюту Ігоря Качуровського.

1948 року родина Качуровських переїздить до Аргентини. Про цей період життя, про своїх приятелів і взагалі про тамтешнє культурне (українське) життя Ігор Качуровський написав у статті “Ми – в Аргентині”. Ігор влаштувався робітником портової залізниці, заробляв на хліб і вантажником, і чорно робочим на асфальтуванні вулиць та доріг. Але поступово оволодів іспанською мовою, закінчив в 1962 році Графотехнічний (літературний) інститут. В інституті він читав лекції з історії російської літератури, викладав старослов’янську мову і давню українську літературу. Качуровський продовжує писати вірші та прозу, багато перекладає.

1956 року об'єднання українських письменників “Слово” (Нью-Йорк – Буенос-Айрес) видало другу збірку Ігоря Качуровського “В далекій гавані”. Певною мірою її можна потрактувати як безпосереднє продовження попередньої. Знову оживають і доводяться до найвищої ноти знайомі вже мотиви: страхіття війни, окупації, полону, втечі в невідоме. Та все щільніше оступають автора і входять у матерію його віршів екзотичні образи, поняття, він завзято осмислює нове географічне середовище і культурне докільля. Але крізь морок відчаю і зневіри прозирають риси рідної матері, прикмети рідної землі – і беруть гору. Живучість, нездоланність, уміння досягти свого – визначають і долю цього нескореного покоління, і долю цілого народу.

1960 року в Новому Ульмі (Баварія) Ігор Качуровський надрукував поему “Село”. Вона сюжетно складається з розповідей земляків автора, який потрапив під час німецької окупації в рідне село і був приголомшений тим, що там коїлось: занепадом людності, темнотою, пасивністю.

1956 року в Мюнхені було надруковано прозовий твір Ігоря Качуровського – роман у новелах “Шлях невідомого”, в 1959 року виходить повість “Залізний куркуль”, а 1966 – продовження “Шляху невідомого” роман “Дім над кручею”. На відміну від прозорої і “класичної” поезії, проза Ігоря Качуровського – затемнена, трагічна, бароккова, чорна. Невипадково одну з новел присвячено “Пам'яті Едгара По”.

1968 року Ігор Качуровський одружується з дочкою художника Бориса Крюкова Лідією. 1969 року переїздить до Мюнхена, де в Українському Вільному Університеті захищає докторську дисертацію на тему “Давні слов'янські вірування і їхній зв'язок з індо-іранськими релігіями”. Починає працювати літературним оглядачем на радіо “Свобода”.

1971 року Інститут літератури ім. Михайла Ореста видає нову поетичну збірку Качуровського – “Пісню про білий парус”, книгу, де висока майстерність не поступається осягнутому безміру життєвого матеріалу. В його вірші входить тема кохання, що перекидає і ніби підсумовує, узагальнює всі інші теми:

“Хай гіркий не збирається осад
У жіночому серці на дні.
Хай пекучий і болісний осуд
Не лягає на душу мені.
Але я, мов жебрак біля брами,
До якої невільно зайти,
Побудую зі спогадів храми,
Де живою святинею – ти”.

Четверта збірка Ігоря Качуровського називається “Свічада вічності” (Мюнхен, 1990 р.). Вона складається з декількох циклів: “Дружині”, “Стара Європа”, “Грибна містика”, “In memorian” (вірші, присвячені дорогим авторові людям, що пішли вже з життя).

Написані Ігорем Качуровським вірші становлять цілісний і вагомий внесок в українську поезію. Перед нами розгортається не тільки панорама вимушених мандрів, але й панорама духовних пошуків української людини в несприятливому для неї ХХ столітті, людини, яку ані терор, ані чвари, ані злидні не змусили зректися обов'язку перед українським народом, пам'яті про Батьківщину:

“Біла печериця під раїною,
Даль – мов пісня без кінця і краю.
А раїни пахнуть Україною,
Спогадом загубленого раю”.

Не можна обминути й перекладацької діяльності Ігоря Качуровського. Майже в кожній його збірці є перекладацькі розділи з іспанської, китайської, польської, англійської, французької, італійської, російської мов. Поет перекладав твори Ф.Г. Лорки, Лі Тай По, М. Конопницької, Й.В. Гете, Ю. Словацького, Мікеланджело Буонаротті, Р.-М. Рільке, А. Рембо, Х.Л. Боргеса, Ганса Сакса, А. Фервея, С. Єсеніна, А. Ахматової, Й. Мандельштама та багатьох інших.

Ігор Васильович Качуровський – професор Українського Вільного Університету (Мюнхен). Має чимало наукових праць: “Новела як жанр”, “Строфіка”, “Фоніка”, “Нарис компаративної метрики”, “Основи аналізу мовних форм”, “Основні функції літератури” та інші. Відмінність теоретичних досліджень Ігоря Качуровського від більшості наукових розвідок в тому, що вони мають чисто белетристичну яскравість і легкість викладу. Їх легко і цікаво читати.

Письменник не належав і не належить до жодних політичних партій, був членом тільки літературних об’єднань (“Слово”, Спілка аргентинських письменників, Вільний союз німецьких авторів). Його непокоїть літературний процес на Батьківщині, мистецькі уподобання української літературної молоді. “Можливо, - з гіркотою пише він у приватному листі, - що нормальний смак і розуміння краси слова збереглися десь по провінційних педінститутах та десятирічках”.

Ігор Качуровський – людина нелегкої долі й рідкісної витривалості. Приклад його життя і творчості доводить силу духу і талановитість нашого народу. У 80-90-х роках минулого століття його вірші і статті почали з’являтися в українських періодичних виданнях (“Дніпро”, “Всесвіт”, “Березіль” та ін.). Відбувається те, що давно вже мало відбутися: український поет, прозаїк, перекладач, літературознавець Ігор Качуровський починає діяти і сприйматися в контексті всієї української літератури. Він стає явищем не емігрантським, а загальнонаціональним.

1 вересня 2003 р. Ігорю Васильовичу Качуровському виповнюється 85 років. З нагоди цієї річниці бібліотечні працівники можуть організувати бесіди “Свічада вічності”, обговорення поетичних творів митця серед членів літературних клубів, об’єднань, у літературній вітальні.

Пропонуємо приблизні питання для обговорення:

1. Які думки, почуття з’являються у вас, коли ви читаєте вірші Ігоря Качуровського?
2. Що, на ваш погляд, наснажує поетичне слово автора?
3. Ігор Качуровський розвиває традиції класичної української літератури. Чи впливає це на актуальність його поезії?
4. Чи згодні ви з позицією поета щодо миттєвості, нетривалості людського щастя?
5. Чим ви можете пояснити передчуття поетом чорнобильської трагедії у вірші “Звізда полин”?

6. Ігор Качуровський – перекладач. Що вас найбільш приваблює в перекладах творів відомих поетів?

Література:

Публікації творів І. Качуровського

- Вірші // Донбасс. – 1992. - № 1-2. – С. 135-139.
- Гумор української еміграції // Сучасність. – 1992. - № 10. – С. 152.
- І в смутку є тепло людського серця // Україна. – 1992. - № 13. – С. 8-10.
- Ми – в Аргентині // Всесвіт. – 1991. - № 3. – С. 213.
- Над світлим джерелом // Україна. – 1990. - № 41. – С. 11.
- Незмінними лишаються вершини // Літ. Україна. – 1992. – 5 листоп. – С. 3.
- Пісня про білий парус // Дзвін. – 1992. - № 7-8. – С. 14-18.
- Поезії // Дніпро. – 1991. - № 9. – С. 118-122.
- Про поезію Р. Кедрі // Дзвін. – 1992. - № 3-4. – С. 19-20.

Про І. Качуровського

- Білокінь С. “Я – з покоління, що війна скосила” // Слово і час. – 1992. – № 11. – С. 11-13.
- Ільницький М. Вірші з далеких гаваней // Дзвін. – 1992. - № 7-8. – С. 19-21.
- Крикуненко В. Журавлиний ключ // Донбасс. – 1992. - № 1-2. – С. 139.
- Нервлий М. Скарбницю духу в чужині підперти // Україна. – 1999. - № 41. С. 9-11.
- Череватенко Л. “Гроза пройшла, і ясність небувала лишилася в повітрі” // Дніпро. – 1991. - № 9. – С. 108-118.

Складач:	Н.П. Супрунець
Редактор:	О.Г. Полева
Відповідальний за випуск:	Н.П. Авдєєнко
Комп’ютерний набір і верстка:	В.І. Копійка

Підп. до друку 20.12. 2002 р.
Тираж: 60 прим. Зам. № 666
КМД відділу маркетингу Донецької ОУНБ